

УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ ОДГОВОРНОСТ НА ПРОЕКТАНТИ

(1) Во овие услови употребените изрази го имаат следното значење:

- „Осигурувач“ - САВА осигурување а.д. Скопје
- „Договорувач на осигурување“ - лице кое ќе склучи договор со осигурувачот;
- „Осигуреник“ - лице чиј имотен интерес е осигурен. Договорувачот на осигурување и осигуреникот се исто лице, освен при осигурување на туѓа сметка;
- „Премија“ - износ кој осигуреникот му го плаќа на осигурувачот за склученото осигурување;
- „Полиса“ - документ за склучен договор на осигурување;
- „Надомест на штета“ - износ кој осигурувачот му го плаќа на оштетеното лице како надомест за претрпената штета
- „Франшиза“ - учество на осигуреникот во секоја штета;
- „Повреда на лица“ - телесни повреди, болест или смрт на трети лица настанати поради штетен настан за времетраење на договорот за осигурување;
- „Оштетување на предмети“ - оштетување, уништување или расипување на предмети на трети лица настанати поради штетен настан за времетраење на договорот за осигурување. Како предмети се сметаат и животни, готови пари и хартии од вредност;
- „Трети лица“ - сите лица освен осигуреникот, членовите на неговото семејно домаќинство и роднините.
- „Роднини“ - сопруг/а на осигуреникот или неговиот вонбрачен партнер, родителите на осигуреникот и родителите на неговата сопруга, роднини на осигуреникот до четвртото колено, сватови, маќеа, очув и старатели.

ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ (ОПАСНОСТИ)

Член 1

(1) Осигурувањето ги покрива оштетните побарувања на нарачателот на услуги или на трети лица, кои се последица на стручна грешка на осигуреникот:

- при изработка на проектна документација,
- при технички и градежен надзор,
- при вршење на ревизија,

а за кои осигуреникот одговара врз законска основа и ако таквата стручна грешка има за последица:

- 1) повреда на лица
- 2) оштетување на предмети;
- 3) оштетување или уништување на објектите и опремата што се предмет на проектирање или надзор (оштетување на објекти);
- 4) статичка, динамичка или геометричка потреба за изработка, набавка или вградување на нов елемент или дел заради неговата неупотребливост односно невозможност за употреба, иако не дошло до негово физичко оштетување или уништување. Тоа покритие ги опфаќа само трошоците кои се директно поврзани со замената на тој елемент или дел, а не ги покрива посредните трошоци на останатите делови на објектот/опремата каде заменетите елементи или делови се вградуваат (имотнаштета).

НЕОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ (ОПАСНОСТИ)

Член 2

(1) Доколку не е поинаку договорено и не е платена дополнителна премија осигурувањето не покрива:

- 1) оштетните побарувања заради загадување на околината. Во тој случај околината се смета како предмет. Во обемот на оштетување на предмети осигурувањето ги покрива и трошоците за расчистување односно санација на штетата врз околината (одговорност за еколошка штета). Осигурувањето во секој случај не ги покрива штетите заради оштетните побарувања наведени во точка 26 од став 2 на овој член;
  - 2) оштетните (регресните) побарувања на фондовите за здравствено, пензиско и инвалидско осигурување како и побарувањата на осигурителните друштва за здравствено осигурување и останатите посредно оштетени лица.
- (2) Осигурувањето не ги покрива оштетните побарувања;
- 1) кои според спогодбата или според посебниот договор ги надминуваат обврските што произлегуваат од законските одредби за одговорност;
  - 2) поради штета која нема за последица ниту повреда на лица ниту оштетување на предмети ниту е нивна последица (чиста финансиска загуба), освен во случај на точка 4 став 1 од член 1 на овие услови;
  - 3) поради штета што ќе ја претрпат вработените на осигуреникот односно изведувачот на работа на објектот/опремата што се предмет на проектирање или надзор;
  - 4) поради некомерцијално советување од страна на осигуреникот или од страна на неговите вработени
  - 5) поради кршење на превземените договорни обврски;
  - 6) ако осигуреникот или неговите вработени предизвикаат стручна грешка намерно или од крајно невнимание;
  - 7) што се последица на непочитување на општите правила на техниката, техничките прописи, упатства, нормативи, стандарди или одредби на техничката инспекција или надзорните органи;
  - 8) поради користење на непроверени статички, пресметковни и други методи и непроверени конструкции и материјали;
  - 9) поради грешка во финансиските делови на проектната пресметка;
  - 10) доколку до стручната грешка дошло во време кога осигуреникот или лицата кои за него вршат работи немале соодветна регистрација односно дозвола за вршење на дејноста;
  - 11) како последица на вршење на разни истражувања, добивање и издавање на разни согласности и дозволи;
  - 12) што настанале поради измама, други кривични дејства, присилување, закана или заплашување;
  - 13) поради нарушување на угледот или доброто име;
  - 14) до кои доаѓа поради казна, која е должен да ја плати нарачателот на проектот или осигуреникот;
  - 15) кои немаат повратно значење (како на пример изречена казна за сторено кривично дело)
  - 16) кои настанале поради губење на податоци или документи (писмени, печатени или електронски сочувани), кои на осигуреникот му се доверени на чување;
  - 17) за штета што ќе ја претрпи осигуреникот и неговите партнери кои имаат во фирмата сопственички удел од над 25% и/или имаат според законска основа или според актите на фирмата право односно можност да раководат со претпријатието (мнозински сосопственици), како и штетата што ќе ја претрпат роднините (до трето колено) на осигуреникот, и тогаш кога тие се вработени кај него,

- како и роднините (до трето колено) на мнозинскиот сосопственик, ако се вработени кај осигуреникот, чија професионална одговорност е осигурена;
- 18) поради неисполнување на обврските на нарачателот што се одредени во договорот;
  - 19) за штети кои се последица на неплаќање на извршените услуги;
  - 20) за штети поради нефункционалност или естетски недостатоци на доградениот (неоштетениот) објект или опрема;
  - 21) за штети поради изгубена добивка, кирија, прекинување на работа, и слични оштетни побарувања за посредна штета. Кај проектирањето машини и технолошка опрема осигурувањето не ги покрива и посредните штетите поради скратен животен век на употребата на машината, количинското намалување на производството, несоодветниот квалитет или количина на извршена работа со машините или технолошката опрема, оштетувања или уништување на материјалите за производство, нерентабилност или недоволни капацитети;
  - 22) поради повисоки трошоци за поправка, за прекувремена, ноќна работа, работа за време на празници и за брз и авионски превоз;
  - 23) што произлегуваат од кршење на интелектуална сопственост (заштитени /патентирани и производни права);
  - 24) што произлегуваат од одговорност за производ или од гаранции за потполна исправност на работење на предметите;
  - 25) што се однесуваат на воздушни летала и пловни објекти од сите видови, како и на копнени моторни возила, приколици и самоодни работнимашини;
  - 26) поради штети врз околината:
    - што настанале постепено,
    - што настанале во Америка и Канада,
    - што се однесуваат на трошоците за превземање на мерки за спречување на штетата врз околината,
    - кои се однесуваат на трошоците за расчистување односно санирање на штетата на локација која е во сопственост на осигуреникот,
    - кои настанале заради нередовно извршени прегледи, сервиси или неизвршена потребна поправка,
    - кои се неизбежни во нормални услови на дејствување, нужни или чии последици осигуреникот ги предвидел и прифатил,
    - кои произлегуваат од проектирање, технички и градежни надзор и ревидирање на проектот за комунални објекти и опрема (како што се на пример губришта, места за спалување и места за припрема на компост);
  - 27) поради штети што произлегуваат од било која професионална болест;
  - 28) кои се однесуваат, произлегуваат, базираат или и се припишуваат на било каква грешка на софтверска или хардверска опрема, на микропроцесори, компјутери, комјутерска или друга слична опрема, која делумно или во потполност ќе откаже, ќе се оштети или ќе предизвика штета (вклучувајќи и инфицирање на програмската опрема или податоци). Тоа се однесува и на софтверски и хардверски производи и опрема, обликување на компјутерски системи, нивна продажба, измени, сервисирање, одржување или советување од страна на осигуреникот или во негово име;
  - 29) поради атомска реакција, атомска радијација или радиоактивна биолошка и хемиска контаминација;
  - 30) поради дејство на магнетно и електромагнетно поле и полихалогенирани бифеноли (PCB) како и јонизирачко зрачење;
  - 31) кои произлегуваат од користење односно употреба на азбест или вештачки минерални влакна или од користење

- односно употреба на кварц во кој било облик (кварцен прав, кварцно стакло, кварцна земја и сл.);
- 32) кои произлегуваат од болести или синдром на групна спонгиформна енцефалопатија, нејзини мутации или варијанти како на пример говедска спонгиформна енцефалопатија (BSE), прионски болести, преносливи енцефалопатии (TME), болести на хронична неизмоштеност (CWD), Кројцфелд-Јакобова болест (CJD), синдромот Герстман-Штројслер-Шајнкер (GSS), лечење на болести или фатална неосоница;
  - 33) кои се резултат, односно последица на генетски мутирани компоненти на генетски модифицирани организми (GMO), на кои било белковини, кои произлегуваат од генетско мутирани компоненти GMO, или производи кои содржат такви компоненти или белковини;
  - 34) кои произлегуваат од здравствени проблеми кои индиректно или директно ги предизвикува или кои се во врска со човечкиот Т-клеточен лимфотропен вирус од типот III (HTLV III) или со вирусот LAV или нивните мутации или варијации, или на било кој начин се поврзани со синдромот на стекнато губење на имунитет (AIDS), или со сличен синдром или проблем без оглед на неговиот назив;
  - 35) кои произлегуваат од заразеност со Methicillin-resistant Staphylococcus aureus (MRSA), птичји грип и со иегионел.
  - 36) поради повреда на вратниот сегмент;
  - 37) кои произлегуваат од вршење испитувања, следења, набавки, набавувања, подготвувања, преработка, изработка, дистрибуција, чување или друга употреба на материјали кои во целина или делумно потекнуваат од човечкото тело (на пр. но не исклучиво: ткива, клетки, органи, пресадување на органи, крв, урина и излучувања) и соодветни варијанти или биосинтетички производи;
  - 38) поради штета, загуба, издатоци или трошок од секаков вид што е директна или индиректна последица од или во врска со дејство преземено за контрола, превенција, угушување или на било кој начин се поврзани со:
    - а) војна, инвазија, дејство на странски непријатели, непријателски или воени операции (без оглед дали е војната е објавена или не), граѓанска војна, побуна, револуција, востание, граѓански немири имајќи го во предвид учеството во или големината на востанието, воена или узурпаторска сила, и/или
    - б) некое дејство на тероризам
 Дејство на тероризам се дефинира како дејство, кое вклучува, но не е лимитирано на употребата на сила или насилство и/или од нивна закана од било кои лица или групи на лица, без разлика дали дејствуваат сами или во име или врска со било која организација или влада, посветени за политички, религиозни, идеолошки или слични цели вклучувајќи ја намерата да се влијае на било која влада и/или да се заплаши јавноста или дел од јавноста.

(3) Осигурувачот не ги надоместува трошоците за поправка на предмети кои не биле предвидени со проектот (на пр. поголеми трошоци заради промена на начинот на изведувањето на работите, извршени подобрувања, потребни зајакнувања заради изменети статички и други основи и сл.), и тогаш кога трошоците се последица на штетен настан, освен ако тие трошоци се пониски од вредноста на оштетениот дел според состојбата непосредно пред штетата.

СКЛУЧУВАЊЕ ДОГОВОР ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 3

- (1) Договорот за осигурување се склучува на основа на потполнет прашалник од страна на осигуреникот.
- (2) Осигурувачот може по примањето на потполнетиот прашалник да бара дополнувања и објаснувања. Договорот за осигурување е

склучен кога договорните страни ќе ја потпишат полисата за осигурување.

(3) Одредбите за склучување на договорот за осигурување се користат и кога ќе се измени постоечкиот договор за осигурување, освен во случај на измени на условите или тарифите за осигурување.

СУМА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 4

(1) Доколку не е поинаку договорено и не е платена дополнителна премија, сумата на осигурување назначена на полисата претставува горна граница на обврските на осигурувачот за поединечен штетен настан и за сите штетни настани кои се појавиле во осигурителната година (годишен агрегат), независно од бројот на оштетените лица ниту од видот и висината на штетата.

(2) Во случај кога годишниот агрегат ќе се искористи, осигурителното покритие престанува и пред рокот назначен како истек на осигурувањето. Во ваков случај осигурителното покритие може да се продолжи само ако посебно се договори и се плати дополнителна премија.

ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 5

(1) Како осигурен случај се смета оштетно побарување кое нарачателот на услугата или трето лице писмено го бара од осигуреникот и од осигурувачот, и двете за времетраење на осигурувањето односно најдоцна во рок од 30 дена по истекот на осигурувањето, за стручна грешка до која дошло за времетраење на осигурувањето, ако не е поинаку договорено.

(2) За времетраење на осигурувањето според овие услови се смета и периодот на непрекинато осигурување за иста опасност кај осигурувачот со исти или различни последователни (сукцесивни) договори.

(3) Ако стручната грешка настанала поради неизвршување на превземени односно договорени обврски, во случај на двоумење се смета дека е сторена на последниот ден кога постапката морала да биде извршена за да не дојде доштета.

(4) За еден осигурен случај се смета:

- 1) ако за еден штетен настан има повеќе оштетни побарувања;
- 2) ако повеќе штетни настани се појавуваат од иста причина;
- 3) ако повеќе штетни настани се појавуваат поради иста причина меѓу кои има правна, техничка или економска врска. Во тој случај како време на настан на осигурениот случај се смета времето кога настанала првата стручна грешка.

(5) За поднесување на оштетно побарување е доволно и писменото известување од страна на нарачателот на услугите или од страна на трето лице за тоа дека поради стручна грешка на осигуреникот му е причинета штета.

ТЕРИТОРИЈАЛНО ПОКРИТИЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 6

(1) Осигурувањето важи само за оние осигурани случаи до кои би дошло при вршење на дејноста на осигуреникот (проектирање, технички и градежен надзор и ревидирање) што е регистрирана на подрачјето на Р. С. Македонија, освен ако не е поинаку договорено и платена дополнителна премија.

ПОВЕЌЕКРАТНО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 7

(1) Договорувачот на осигурувањето односно осигуреникот е должен при склучување на осигурувањето и при пријава на осигурен случај да го извести осигурувачот за тоа дали истата опасност можеби е осигурена и кај некој друг осигурувач.

(2) Во случај на повеќекратно и двојно осигурување се применува член 990 од Законот за Облигациони Односи.

ОКОЛНОСТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ОЦЕНА НА РИЗИКОТ

Член 8

(1) Осигуреникот е должен при склучувањето на договорот на осигурувачот да му ги пријави сите околности што се важни за оценување на опасноста и кои му биле познати или не можеле да му бидат непознати.

(2) Осигуреникот е должен за секоја промена на околностите, во текот на траењето на договорот за осигурување, кои би можеле да бидат од значење за оценување на опасноста, без одложување да го извести осигурувачот.

(3) По потреба осигуреникот е должен да му овозможи на осигурувачот преглед и ревизија на ризиците.

ВАЖНОСТ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 9

(1) Осигурувањето според овие услови може да се склучи за поединечен проект или за сите проекти, кои од денот на почетокот на осигурувањето ќе ги добие осигуреникот за изработка, и трае за целокупниот период на изградба на поединечниот објект или опрема како и за периодот на 2 годишна гаранција, освен ако не е поинаку договорено. Доколку осигурувањето по склучениот договор престане, престанува и покритието за сите проекти односно за поединечен проект и тогаш кога се тие во изградба или уште под гаранција освен ако не е поинаку договорено.

(2) Договорот за осигурување е склучен кога договорните страни ќе ја потпишат полисата за осигурување.

(3) Осигурувачот е во обврска само ако осигурениот случај и штетата настанале по започнувањето и пред истекот на осигурителното покритие.

(4) Обврската на осигурувачот од договорот за осигурување започнува после 24 часот од денот кој е наведен во полисата како почеток на осигурувањето и ако премијата е платена до тој ден, или после 24 часот од денот кога премијата е платена, освен ако не е поинаку договорено.

(5) Обврската на осигурувачот завршува по истекот на 24. час од денот кој е наведен во полисата како ден на завршување на осигурувањето. Кога во полисата е наведен само почетокот на осигурувањето, истото продолжува од година во година (перманентно), додека некоја од договорните странки писмено не го откаже договорот најмалку 3 месеци пред крајот на тековната осигурителна година.

(6) Доколку осигурувањето е склучено за повеќе од пет години, секоја договорна страна смее по истекот на тоа време со отказан рок од шест месеци да го откаже договорот и тоа писмено да и го соопшти на другата страна.

(7) Осигурителното покритие се однесува само за штетните настани што ќе се случат на географското подрачје кое е наведено во полисата и под услов оштетните побарувања поради овие настани да се поднесуваат и решаваат во тие држави. Ако не е поинаку договорено и платена дополнителна премија осигурителното покритие важи само за подрачје на Р. С. Македонија.

КОНЕЧНА ПРЕСМЕТКА НА ПРЕМИЈАТА

Член 10

(1) Конечна пресметка на премијата се изведува кај осигурувањата кај кои во периодот на осигурување се променала основата за пресметка на премијата употребена на почетокот на осигурувањето.

(2) Конечната пресметка се врши на крајот на осигурителната година. Ако основата се зголеми, осигуреникот мора да ја доплати разликата, ако пак основата се намали износот на преплата се

признава како намалување на премијата на осигуреникот во наредната осигурителна година.

РЕВИЗИЈА НА ПРОЕКТИ

Член 11

(1) Доколку според законот или во договорот помеѓу нарачателот и осигуреникот се бара ревизиската комисија да ја прегледа и одобри проектната документација, осигурувањето не ја покрива штетата ако работите се изведуваат без ревизиската комисија да го одобрила проектот. Ако ревизиската комисија дала забелешки на проектот, осигурувањето не ги покрива штетите настанати поради неприфаќање на таквите забелешки.

НАПЛАТА НА ПРЕМИЈАТА И ПОСЛЕДИЦИ ОД НЕПЛАЌАЊЕ

Член 12

(1) Првата или еднократната премија за осигурување осигуреникот мора да ја плати при приемот на полисата за осигурување.

(2) Ако е договорено премијата да се плаќа на рати и не се пресметани камати поради одложувањето на плаќањето, при настанувањето на осигурен случај доспеваат за плаќање сите рати на премијата од тековната осигурителна година.

(3) При плаќањето на премијата преку фактура или некој друг документ, каде обично се определува рокот за плаќање на првата премија, се смета дека премијата за осигурување е платена доколку плаќањето е извршено до рокот на доспевање назначен на фактурата или некој друг документ.

(4) Ако е договорено премијата да се плаќа на рати или наназад, може да се пресмета редовна камата од износот на премијата, за која е договорено одложување на плаќањето. Ако премијата на рати не е платена до денот на доспевање, може да се пресмета и затезна камата.

(5) Ако премијата е платена по пошта, за ден на плаќање се смета денот кога износот на премијата правилно бил уплатен во пошта. Ако пак премијата е платена со налог, за ден на плаќањето се смета денот кога налогот ќе дојде во банката на осигурувачот.

(6) Ако на осигуреникот му се признал попуст за времетраење на осигурувањето и тој тоа го прекинал пред истекот на договорениот рок, осигурувачот има право да ја бара разликата до премијата што осигуреникот би требало да ја плати ако осигурувањето било склучено само за период допрекинувањето.

(7) Ако договорувачот на осигурувањето, премијата што стасала по склучувањето на договорот не ја плати до стасаноста, ниту тоа го стори некое друго заинтересирано лице, договорот за осигурување престанува според самиот закон - по истекот на рокот од 30 дена од кога на договорувачот на осигурувањето му е вработено препорачано писмо од осигурувачот со известување за стасаноста на премијата, но со тоа што тој рок да не може да истече пред да поминат 30 дена од стасаноста на премијата.

(8) Во случај кога договорот за осигурување престанува да важи заради неплатена премија, осигуреникот мора да ја плати премијата до денот на важењето на договорот. Ако до денот на важењето на договорот за осигурување настанал осигурен случај за кој осигурувачот мора да плати штетата, осигуреникот мора да ја плати целата премија за тековната осигурителна година.

ДОЛЖНОСТИ НА ОСИГУРЕНИКОТ ПРИ НАСТАНУВАЊЕ

НА ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 13

(1) Осигуреникот е должен да го извести осигурувачот дека се појавил осигурен случај во рок од 3 (три) дена од денот кога тој за него дознал и да му ги достави сите оригинални документи што содржат оштетни побарувања.

(2) Доколку документите се изгубат или исчезнат, осигуреникот е должен да пријави во најблиската полициска станица.

(3) Ако против осигуреникот или против лицето за кои осигуреникот е одговорен, се покрене судска постапка поради

сомнеж за извршување на криминално дејство или ако се издаде одредба за кривично казнена постапка, осигуреникот е должен веднаш да го извести осигурувачот иако веќе го пријавил осигурениот случај како што е определено во став 1 на овој член.

(4) Осигуреникот е должен да се однесува согласно со упатствата и советите на осигурувачот и да се потруди, во границите на своите можности да ја избегне, намали или разјасни штетата. Тој мора да го поддржува осигурувачот како при одбивање на штетата така и при одредување на висината и решавање на штетата. Тој е должен да дава детални и вистинити известувања во врска со штетата, да ги назначи сите околности поврзани со осигурениот случај и да му ги достави на осигурувачот сите запишани податоци кои можат да бидат значајни за проценката на осигурениот случај.

(5) Осигуреникот може да му го препушти водењето на судската постапка на осигурувачот и да издаде овластување за застапување на овластеното лице од страна на осигурувачот.

(6) Осигурувачот може да одбие да го води спорот и да го препушти водењето на спорот на осигуреникот, ако процени дека нема место за давање правна заштита.

(7) Во случај од став 6 на овој член, осигуреникот во согласност и со упатство од осигурувачот, е должен да се придржува на упатствата и налозите на осигурувачот во поглед на водење парнична постапка.

(8) Осигуреникот нема право без претходна согласност од осигурувачот, да го прифати целосно или делумно оштетното побарување побарување, да постигне спогодба или да изврши исплата на штета.

(9) Ако осигуреникот го спречи осигурувачот при решавањето на оштетните побарувања или ако тој не соработува со него при решавање на осигурениот случај, односно на било кој начин ги прекршува одредбите од договорот за осигурување, тој е должен да ја надокнади штетата што ќе му настане на осигурувачот

НАДОМЕСТ НА ШТЕТА

Член 14

(1) Осигурувачот ја надоместува штетата заедно со трошоците за одбрана, што е утврдена според одредбите на овие услови и е ограничена со висината на сумата за осигурување.

(2) Доколку се утврди дека осигуреникот, кога дошло до осигурениот случај, имал повеќе деловни приходи, повеќе вработени лица или околностите што влијаат на пресметката на премија биле поинакви и поради тоа е платена недоволна премија, надоместот на штетата се исплатува во пропорција помеѓу платената премија и премијата која би морала да биде платена.

(3) Учеството на осигуреникот во секоја штета (франшиза) изнесува 10% од надоместот на штета, но најмалку 500 ЕУР во денарска противредност освен ако не е поинаку договорено.

(4) Доколку не е поинаку договорено, надоместот на штетата за сите осигурени случаи во една осигурителна година е лимитиран со износот на договорената сума за осигурување (годишен агрегат).

(5) Ако осигуреникот врши услуга за нарачателот заедно со други извршители (соизвршители), надоместот на штетата се исплатува во пропорција помеѓу сумата за осигурувањето на осигуреникот, наведена во полисата, и заедничката сума на осигурување за еднаква опасност наведена во договорите за осигурување на останатите соизвршители.

(6) Осигурувачот ја надоместува штетата на осигурениот објект/опрема на тој начин што ќе го признае воспоставувањето на објектот/опремата во претходната состојба (пред настанувањето на штетата) според трошоците кои важат на денот на пресметувањето на штетата.

НАДОМЕСТ НА ТРОШОЦИ

Член 15

- (1) Покрај исплатата на надоместот на штетата, во сумата на осигурување се вклучени и трошоците за судска постапка за докажување на одговорноста на осигуреникот.
- (2) Осигурувачот ги надоместува и трошоците на судската постапка и штетата што ќе настане поради трошоците за застапување на оштетениот, доколку сам го водел спорот или му дал согласност на осигуреникот за водење на спорот, па и тогаш кога оштетното побарување за надомест на штета не било основано, но заедно со надоместокот на штетата до висината на сумата за осигурување. Ако судската постапка е водена без знаење и согласност на осигурувачот, со осигурувањето не се покриени трошоците на спорот.
- (3) Трошоците за одбрана на осигуреникот во кривична постапка осигурувачот ги надоместува само во случај кога се сложил со изборот на бранителот и се обврзал да ги надокнади тие трошоци, но заедно со надоместокот на штетата до висината на сумата за осигурување.
- (4) Кога ќе ја изврши својата обврска со исплатата на сумата за осигурување осигурувачот се ослободува од понатамошни давања на име надомест и трошоци за еден осигурен случај и годишно доколку во договорот за осигурување не е поинаку договорено.

ДОЛЖНОСТИ НА ОСИГУРУВАЧОТ ПРИ НАСТАНУВАЊЕ НА ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 16

- (1) Осигурувачот е должен, при склучувањето на осигурувањето, на осигуреникот да му ги предаде условите на осигурувањето, кои се составен дел од договорот за осигурување.
- (2) Осигурувачот е должен детално да ги испита оштетните побарувања како според основ на штета така и по висина на оштетно побарување, да ги прифати оправданите побарувања како и да се погрижи за одбраната на осигуреникот од неоправдани или претерани оштетни побарувања.
- (3) До висината на сумата на осигурување осигурувачот ги покрива и судските трошоци на осигуреникот само во случај кога судската постапка од самиот почеток ја води осигурувачот или лице назначено од страна на осигурувачот.
- (4) Осигурувачот е должен да го исплати надоместот на штетата во рок од 14 дена од денот кога ќе ги добие сите документи што се неопходни да се определи основот и висината на оштетното побарување.

ВРАЌАЊЕ НА ПРЕМИЈА

Член 17

- (1) Осигурувачот ќе го врати делот од наплатената премија за осигурување за неискористениот период на осигурување, ако осигурениот ризик престане да постои по склучувањето на полисата.
- (2) Ако осигурениот ризик престане да постои пред склучувањето на полисата, осигурувачот ќе го врати износот на наплатената премија за осигурување намален за манипулативните трошоци.
- (3) Во другите случаи на прекин на осигурувањето пред крајот на истекот на осигурувачот му припаѓа премијата до денот на прекинет освен ако во полисата не е договорено поинаку.
- (4) Независно од одредбите во став 1, 2 и 3 од овој член осигурувачот не му ја враќа наплатената премија на осигуреникот поради прекин на осигурувањето ако во периодот до прекинет се појавил штетен настан.

ПРОМЕНА НА АДРЕСАТА

Член 18

- (1) Осигуреникот мора да го извести осигурувачот за промената на адресата на своето живеење, односно седиштето или за

промената на своето име, односно името на фирмата во рок од 15 дена од денот на промената.

- (2) Доколку осигуреникот ја променил адресата на живеење, односно седиштето или своето име, односно името на фирмата, а за тоа не го известил осигурувачот е доволно осигурувачот известувањето кое мора да му го соопшти на осигуреникот да го испрати на адресата на неговото последно постојано живеалиште или седиште или да го адресира на последното познато име, односно фирма.
- (3) Во случај кога обидот да се достави препорачаната пратка до осигуреникот не успее (поради преселување или одбивање да се прими) осигурувачот вратената пратка ќе ја смета како доставена и ќе ја депонира во своето седиште. Осигуреникот се согласува дека вратените недоставени пратки се сметаат како примени на денот од првиот обид за доставување и дека е запознат со сорджината на пратката.

ПРЕТСТАВКИ ОД ОСИГУРЕНИЦИ

Член 19

- (1) Осигуреникот, корисникот на осигурување или трето оштетено лице има право да поднесе претставка до Друштвото за осигурување доколку смета дека Друштвото не се придржува кон одредбите од договорот за осигурување, согласно Законот за супервизија на осигурување.
- (2) Друштвото за осигурување е должно да се произнесе по претставката на осигуреникот/корисникот на осигурувањето/трето оштетено лице во рок од 30 дена од денот на поднесување на претставката.
- (3) Доколку не е задоволен од одговорот на Друштвото за осигурување или ако Друштвото за осигурување не одлучи и писмено не го извести во рокот од 30 дена од денот на поднесувањето на претставката, осигуреникот/корисникот на осигурување/третото оштетено лице има право да поднесе претставка/жалба до Агенцијата за супервизија на осигурување, согласно Законот за супервизија на осигурување и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон.

ПОСТАПКА НА ВЕШТАЧЕЊЕ

Член 20

- (1) Секоја од договорните страни може да бара одредени спорни факти да ги утврдат вештачи. Барањето се доставува во писмена форма до другата договорна страна. Ако другата договорна страна се сложува со тоа, се пристапува кон постапка на вештачење.
- (2) Секоја договорна страна писмено именува свој вештак. Избраните вештачи пред почетокот на работата избираат трет вештак, како претседател кој не може да биде од редовите на лицата кои се во работен однос со осигурувачот и осигуреникот.
- (3) Вештаците му предаваат на осигурувачот и осигуреникот по еден примерок од својот писмен наод во определен рок. Ако наодите на вештаците меѓусебно отстапуваат, осигурувачот, нивните писмени наоди веднаш ќе му ги предаде на третиот вештак, кој своето стручно мислење го дава само во границите на констатациите од двата вештачи.
- (4) Констатациите на вештаците се задолжителни за двете страни.
- (5) Секоја договорна страна ги сноси трошоците за вештакот што го бира и половина од трошоците за третиовештак.

НАДЛЕЖНОСТ ВО СЛУЧАЈ НА СПОР

Член 21

- (1) Во случај на спор помеѓу договорувачот на осигурувањето - осигуреникот и осигурувачот, надлежен е стварно надлежниот суд според местото на седиштето на осигурувачот.

НАЧИН НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Член 22

(1) Сите известувања и пријави што договарачот на осигурувањето е должен да ги направи во смисла на одредбите од овие и други услови на осигурување, задолжително треба писмено да се потврдат ако се направени усно, преку телефон, телеграма или на било кој друг начин.

Како ден на приемот на известувањето, односно пријавата ќе се смета денот кога е примено известувањето, односно пријавата. Ако известувањето односно пријавата се испраќа препорачано, како ден на приемот ќе се смета денот на предавањето во пошта

(2) Спогодбите што се однесуваат на содржината на договорот важат само ако писмено се склучени.

ИЗМЕНИ НА УСЛОВИТЕ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ И ТАРИФАТА НА ПРЕМИИ

Член 23

(1) Ако осигурувачот ги измени Условите за осигурување или Тарифата на премии, должен е за тоа писмено, или на друг погоден начин, да го извести договарачот на осигурувањето најдоцна шеесет дена пред истекот на тековната година на осигурувањето.

(2) Договарачот на осигурувањето има право да го откаже договорот за осигурување во рок од шеесет дена од денот на приемот на известувањето. Во тој случај, договорот за осигурување престанува да важи со истекот на тековната година на осигурувањето.

(3) Ако договарачот на осигурувањето не го откаже договорот за осигурување во рокот од став 2 од овој член, договорот за осигурување во почетокот на наредниот период на осигурувањето се менува во сообразност со извршените измени во Условите за осигурување, односно Тарифата на премии.

ПРОМЕНА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 24

(1) Осигуреникот е должен да го извести осигурувачот за: промена на адресата на живеење, односно седиштето, промена на своето име или презиме, односно називот на фирмата, промена на трансакциска сметка, промена на телефонски број за контакт, во рок од 15 дена од денот на настанување на промената.

(2) Доколку осигуреникот ги променил личните податоци наведени во точка 1 од оваа одредба, а за тоа не го известил осигурувачот, осигурувачот известувањето кое мора да му го соопшти на осигуреникот ќе го испрати на адресата на неговото последно живеалиште или седиште или ќе го адресира на последното познато име и презиме, односно назив на фирма.

(3) Во случај кога обидот да се достави препорачаната пратка до осигуреникот нема да биде успешен (поради преселување или одбивање да се прими), осигурувачот вратената пратка ќе ја смета како уредно доставена и ќе ја депонира во своето седиште. Осигуреникот се согласува дека вратените недоставени пратки се сметаат за примени од денот на првиот обид за доставување и дека е запознат со содржината на пратката.

ЦЕЛИ НА ОБРАБОТКА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 25

Осигурувачот за целите за склучување на договор за осигурување, како и исполнување на обврските кои што произлегуваат од договорот за осигурување обработува лични податоци на договарачот на осигурувањето односно осигуреникот. Дополнително Осигурувачот обработува и лични податоци на договарачот на осигурувањето односно осигуреникот и за маркетинг услуги, за асистентски услуги и други

помошни услуги кои се нудат на корисниците.

За целите наведени во претходниот став, се обработуваат само неопходните лични податоци на договарачот на осигурување, односно осигуреникот. Категориите на личните податоци кои се обработуваат зависат од класата на осигурување, но најчесто тоа се идентификациони податоци, контакт податоци, здравствени податоци, податоци за возило, податоци за имот и слично.

ЗАКОНСКИ ОСНОВИ ЗА ОБРАБОТКА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 26

Обработката на личните податоци за склучување и извршување на договорот за осигурување е неопходен услов за склучување на договорот, а со закон е пропишана должноста на договарачот на осигурувањето да го извести Осигурувачот за сите околности што се значајни за проценка на ризик, а кои не би можело да му бидат непознати. Доколку договарачот на осигурувањето прикрие некои од информациите коишто му се потребни на Осигурувачот за склучување или извршување на договорот за осигурување или за да ги исполни своите законски обврски, Осигурувачот нема да може да ги исполни своите договорни или законски обврски, ниту да го склучи договорот со договарачот на осигурувањето.

Осигурувачот обработува лични податоци и заради исполнување на своите законски обврски во согласност со релевантните прописи со кои се уредува работењето на Осигурувачот.

Законски основ за обработка на лични податоци претставува и легитимниот интерес на Осигурувачот, освен ако интересите или основните слободи и права на субјектот на личните податоци не преовладуваат над легитимните интереси на Осигурувачот.

Легитимните интереси врз основа на кои Осигурувачот врши обработка на лични податоци, вообичаено се од комерцијална природа, како на пример правото на постојан развој на квалитетот на услуги и подобрување на деловните процеси, одржување на безбедноста на информацискиот систем, снимање на гласовни разговори, на начин што не може да наштети на интересите, слободите и правата на корисниците на услугите.

Во одредени случаи, Осигурувачот обработува лични податоци само доколку има согласност од лицето кому се однесуваат личните податоци т.н. субјект на лични податоците. Обработката на лични податоци врз основа на согласност се користи, на пример за целите на истражување на задоволството, маркетинг на производи.

НАЧИН НА ОБРАБОТКА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 27

Осигурувачот личните податоци на осигуреникот/договарач на осигурување ги обработува и ги споделува со трети страни, како неговите акционери, членови на органите за управување и своите вработени, членови на групацијата Сава, Osiguritelna Grupacija Sava d.d. Sankarjeva ulica 3, SI-2000 Maribor, на реосигурителните компании, доктори цензори, брокери и агенти, со цел да ја исполни обврската од договорот за осигурување, како и со други органи и лица кои, согласно природата на работата вршат увид, односно обработка на личните податоци во согласност со Законот.

Со секоја од страните со кои што Осигурувачот разменува лични податоци на своите корисници се склучени соодветни договори со кои се гарантира безбедноста на личните податоци.

Член 28

Личните податоци кои се обработуваат заради исполнување на договорот за осигурување или за преземање активности пред склучување на договорот на барање на субјектот на личните податоци, или за други цели врз основа на согласност, Осигурувачот може да ги

чува и во електронска и во хартиена форма. Сите податоци за договарачот на осигурувањето и осигуреникот, Осигурувачот ги обработува како деловна тајна, со примена на соодветни технички и организациски мерки со цел обработката на личните податоци да биде законита.

РОКОВИ ЗА ЧУВАЊЕ НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 29

Осигурувачот ги чува личните податоци се до исполнување на целта за којашто се собрани и до исполнување на сите договорни права и обврски, односно до истекот на законски пропишаните рокови. Рокот во кој ќе се чуваат личните податоци зависи од законската обврска за чување на податоците, видот на склучениот договор за осигурување, времетраењето на договорот, обработка на барања за оштета, како и роковите за застареност на побарувањата.

ПРЕНОС НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 30

Личните податоци вообичаено се обработуваат во Р. С. Македонија. Личните податоци ќе бидат достапни и на примателите во трети земји или меѓународни организации тогаш кога тоа е потребно за склучување и извршување на договорите за осигурување (на пр. за реосигурување, при барања за штета случена во друга држава, и слично) само доколку од страна на Европската Унија или Агенцијата за заштита на личните податоци е утврдено дека во конкретната држава постои соодветно ниво на заштита на личните податоци.

Доколку во третата држава или меѓународна организација не постои соодветно ниво на заштита на лични податоци, Осигурувачот ќе може да го изврши преносот само доколку обезбеди соодветни мерки за заштита на овие податоци во согласност со законот.

ПРАВА НА СУБЈЕКТИТЕ НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 31

Во согласност со Законот за заштитата на личните податоци, субјектот на податоците ги има следниве права:

- право на пристап до личните податоци;
- право на исправка на неточни или нецелосни лични податоци;
- право на бришење;
- право на ограничување на обработката;
- право на преносливост на податоците;
- право на приговор, опишано во член 32 од овие услови
- право на повлекување на согласноста за обработка на лични податоци, кога обработката е заснована на согласност.

Овие права субјектот на личните податоци може бесплатно да ги оствари контактирајќи го Офицер за заштита на личните податоци на следниот емаил: ozlp@sava.mk, преку пошта на адресата на САВА Осигурување АД Скопје ул. Загребска бр. 28А Скопје, или лично во просториите на САВА Осигурување.

Осигурувачот го правото да бара дополнителни информации од барателот за да го потврди неговиот идентитет, со цел да ги заштити правата и приватноста на барателот.

Член 32

Доколку субјектот на податоците дал согласност за обработка на лични податоци, тој може да ја повлече согласноста во секое време,

Сава осигурување а.д. Скопје

Ул. Загребска 28а

www.sava.com.mk

целосно или делумно, во согласност со Законот за заштита на личните податоци, со тоа што повлекувањето на согласноста не влијае на законитоста на обработката на личните податоци пред повлекување на согласноста.

Осигурувачот личните податоци кои ги обработува врз основа на согласност, ќе престане да ги обработува во најбрз можен рок по добивањето на известувањето за повлекување на согласноста.

Член 33

Корисникот на услугата за осигурување има право да поднесе приговор на обработката која што се заснова на легитимен интерес на Осигурувачот, вклучувајќи и профилирање. Доколку корисникот на услугата се уште смета дека личните податоци не се обработуваат согласно законот, може да се поднесе барање до Агенцијата за заштита на личните податоци.

Член 34

Со потпишување на полисата за осигурување договорувачот на осигурување потврдува дека пред собирањето на личните податоци од страна на овластеното лице на Осигурувачот, е запознаен со целите и законските основи на обработка на личните податоци, начинот на обработка на личните податоци, како и обврската Осигурувачот да ги обработува личните податоци во согласност со Законот за заштита на личните податоци.

НАДЛЕЖЕН ОРГАН

Член 35

Надлежен орган за супервизија врз работењето на друштвото за осигурување е Агенцијата за супервизија на осигурување, до која осигуреникот / корисникот на осигурувањето / третото оштетено лице може да достави претставка/жалба во однос на друштвото за осигурување согласно Законот за супервизија на осигурување.

ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Член 36

Овие услови влегуваат во сила и ќе се применуваат со денот на донесувањето. Со започнување со примена на овие услови престануваат да важат Условите за осигурување на одговорност на проектант брјој 02-1200/23 од 31.03.2014 година.

САВА осигурување, а.д. Скопје
Одбор на директори
Претседател
Рок Мољк

